

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Epistola 495

Citation: Holberg, Ludvig: "Epistola 495", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 255.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holb11val-shoot-workid68743/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

samme Testament blev Katten tillagt en Pension og anordnet, at man til den skulde aflægge ugentlige Visiter. Det var fornemmelig i Henseende til det sidste, at Testamentet af Dommerne blev underkiendt, og at Katten tabte sin Process. Slige Testamentere ere lige saa daarlige som visse andre ere opbyggelige, og tilkiendegive Taknemmelighed mod troe Creature, som have beviiset deres Herrer Tienester. Derfor seer man at samme Testamenter ere blevne kiendte gyldige, ligesom visse Herrer ere formedelst deres Utaknemmelighed mod slige Creature enten blevne straffede, eller tilholdte at underholde dem i Alderdommen: Thi hvad kand være større Prøve paa et Mennisks haarde Gemyt end efter mange Aars Tieneste at fordomme en gammel Hest som ofte har reddet ens Liv, til en Mølle, item at sætte en troe Hund udi en Lænke, eller at skyde ham ihjel, naar den formedelst Alderdom ingen videre Tieneste kand gjøre. Jeg forbliver etc.

EPISTOLA CDXCV.

Til **

Jeg gav udi min sidste Skrivelse Aarsagen tilkiende, hvi man bør holde nøyere Munstring over de nye Skue-Spill, efterdi vore Tidens Autores foregive sig at reformere det gamle Theatrum, og at rette de Feyl som derudi findes. Jeg har og tilligemed viiset, at deres Stykker derover ere blevne saa mavre, at de fast ingen Anseelse have af Comœdier, men alleene af nogle tørre Samtaler, som ere deelte udi Acter og Scener. De nu værende Comœdie-Skrivere tilstaae vel, at de gamle Stykker ere meere frugtbare paa Skiemt og Geist, men de sige, at de nye ere meere ordentlige og anstændige. Naar man nu viiser, at udi de sidste fattes baade Formen og Materien, saa at det eene ikke kand bøde paa det andet, falder den heele Byg-

ning. Jeg haver til Beviis herpaa examineret visse saa kaldne Mesterstykker udi det nye Theatro, og meener det at være nok, saasom deraf kand dømmes om de andre Skue-Spill, som eere udi mindre Anseelse. Jeg haver og af samme Aarsag sagt, at man maa see igiennem Fingre med de Feyl, som findes udi nogle af de nye Stykker, efterdi Materien derudi kand nogenledes bøde paa Formen, og holde for at man meget vel paa vor Skue-Plads kunde betiene sig af dette Stykke, som fører Navn af Livet er en Drøm, efterdi samme Stykke befatter en behagelig og velsammenhængende Historie, ligesom den forlorne Søn, og nogle faa andre, og derforuden ved nogle lystige Scener gøres levende og behagelige; Thi hvad Formen udi den heroiske Comædie angaaer, da er den meget uordentlig, saa at Stykket derfor ikke fortjener den Priis, som gemeenligen derpaa sættes. Historien er denne: En Konge, forskrækket af en Spaadom, at hans Søn skulde blive Riget til Ulykke og Fordærvelse, lader Sønnen strax efter Fødselen indspærre: Efter at hand saaledes henved 20 Aar har været indsluttet, og imidlertid ingen har seet eller talet med ham uden en dertil beskikket Hoffmester eller Opvarter, begyndte Faderen omsider at fortryde paa sin Gierning, og besluttede at lade Sønnen komme for Lyset. Dette bliver i verksat saaledes, at man indgiver ham en Dvale-Drik, og, medens hand ligger i Dvale, ifører ham Kongelige Klæder, og lader ham føre til Slottet geleydet af en stor mængde Opvartere, som ydmyge sig for ham som deres Arve-Prinds. Efterat Prindsen har faaet Aarsagen til sit langvarige Fængsel at vide, optændes hand til Vrede, og truer med Hævn, og, endskiønt hand bliver sagt at Faderen alleene af Kierlighed til Undersaatterne har foretaget saadan Gierning, bliver hand dog ved at true, saa at Faderen udaf saadan Opførsel dømmer, at Spaadommen kand være vel grundet, og derpaa lader hand indgive en nye Dvale-Drik, og medens hand endda ligger uden Følelse, ifører ham de forrige Fange-Klæder igien. Saa at, da hand vaagner, finder hand sig udi forrige elen-

dige Stand igien, og henfører den Herlighed, som hand nylig havde været udi, til en Drøm. Men kort derefter kommer nogle bevæbnede Mænd slæbende hans Fader Kongen med sig, som de udi Krig havde fanget, og lode ham vide at det heele Rige var udi Gevær for at sætte Prindsen paa Thronen. Derpaa bliver holden en Samtale mellem Sønnen og Faderen, og er endeligen Udfaldet dette, at Kongen staaer fra Regieringen, hvilken Sønnen efter nogle Complimenter antager. Udi denne Comœdie er alting u-ordentligt fra Begyndelsen til Enden; saa at man skulde tænke, at den havde samme Sigte som Ulysses von Ithaca; thi der udi iagttages hverken Rimelighed eller Morale. Den støder an mod Rimelighed. Thi hvad kand være meere selsomt end at see i en Haandvæending et heelt Rige bragt udi Harnisk, og store Krigs-Hære paa Beenene, og hvad kand være meer u-naturligt end at see den fangne Prinds, der udi 20 Aar fast intet Menniske havde seet at opføre sig ved første Befrielse som en gammel Hof-Mand. Videre: Det er forargeligt at see Undersaatter at giøre Opstand mod deres Konge, der havde ladet see større Kierlighed mod dem end mod sin egen Søn, og at fængsle en Regent formedelst en heroisk Gierning. Endeligen er det u-anstændigt at Sønnen antager Regietingen, og reducerer sin Fader til privat Stand. Saaledes i-agttages Reglerne udi dette berømte Skue-Spil, hvilket jeg dog ikke forkaster, efterdi det befatter en sammenhængende Historie og nogle artige Scenes, men sætter meer Priis derpaa end paa de Touches og andre nye Comœdie-Skriveres Mester-Stykker, som bestaae alleene udi nogle tørre Samtaler, og som af intet kand recommenderes uden af Stiilen og Poësin. Det er i den Henseende, at man ogsaa seer igiennem Fingre med det gamle Italienske Theaters Uordentligheder, efterdi man derudi finder Scener fulde af Salt og Geist, som bøde paa Feylene. Jeg dømmes her udi ligesom om den nye fordervede Smag udi Musiqven, hvorom jeg ved anden Leylighed har talet. Jeg forbliver etc.